

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande

Minister

Wille Valve

Föredragande

Vik. socialvårdsbyråchef

Maj-Len Österlund

Justerat

Omedelbart

.....

.....

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 50

Lagstiftningspromemoria gällande förslag till ändring av

landskapslag (1998:66) om tillämpning

i landskapet Åland av lagen om utkomststöd.

ÅLR 2016/1158

58 S2 Utdrag

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspromemoria, **bilaga 1, S216E07** till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

LAGPM 12.2.2016**Landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd****A: KLARLÄGGANDE AV PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER:****1. Vad är problemet?***1.1 Vem eller vilka kräver en förändring? Finns det motstridiga intressen?*

Lagen om utkomststöd (FFS 1412/1997) gäller i landskapet Åland i enlighet med landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd.

De åländska avvikelserna omfattar grunddelens storlek, ålderklassificeringar, indexjusteringar och tidpunkt samt inkomster som beaktas.

Enligt 1 § 2 mom. ska ändringar av lagen om utkomststöd gälla i landskapet från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket om inte annat följer av landskapslagen.

Genom lag 815/2015 har ändringar gjorts i utkomststödslagen, som bl.a. innebär att handläggande av grundläggande utkomststöd överförs från kommunerna till FPA. Ändringarna träder i kraft 1.1.2017. Folkpensionsanstalten (FPA) har meddelat att de åländska avvikelserna som gjorts i blankettlagen är så pass omfattande att de borde frångås för att FPA skulle kunna handlägga de åländska grundläggande utkomststöden fr.o.m. 1.1.2017. Man konstaterar också att FPA:s data-avdelning har begränsade resurser att göra stora datatekniska ändringar för en så liten grupp som de åländska utkomststödstagarna utgör.

1.2 Vilka motiv åberopas? Kan det finnas också andra motiv? Hur konkreta är riskerna, felen, bristerna och problemen?

Avvikelseerna i den åländska blankettlagen är viktiga för fattigdomsbekämpningen och det skulle därför vara viktigt att bibehålla dessa.

Den förestående reformen av socialvården så att utkomststödet kommer att ligga under KST, innebär också att ett av huvudsyftena med ändringen av utkomststödslagen, dvs. att nå en enhetlig behandling av utkomststödsärenden, ändå kommer att uppnås. Samtidigt ges en möjlighet att följa utfallet av överföringen av det grundläggande utkomststödet till FPA och att i en eventuell framtida reform beakta de fördelar och nackdelar den kan medföra.

1.3 Vilket är målet? Vad vill man åstadkomma? Finns det konflikter mellan olika mål?

Syftet med ändringarna i rikets utkomststödslag är inte att ändra nivån på utkomststödet eller grunderna för beviljande av stödet.

Förhållandet mellan det kompletterande och det grundläggande utkomststödet har dock setts över till den del det är fråga om ofta återkommande utgiftsposter inom utkomststödet som i regel endast kräver ringa prövning och som nu omfattas av det kompletterande utkomststödet. En del av dessa utgifter överförs till grundläggande utkomststöd. I fråga om utgifter som hänför sig till boende och som beaktas i utkomststödet strävar man efter att i så stor utsträckning som möjligt koncentrera prövningen till den prövning som görs i samband med beviljandet av grundläggande utkomststöd.

I och med lagändringen överförs sökande och handläggning av grundläggande utkomststöd till FPA. Kompletterande och förebyggande utkomststöd ska dock sökas direkt hos det organ som ansvarar för kommunens socialvård.

Målet med de åländska avvikelserna är att bibehålla hanteringen av alla delar av utkomststödet i kommunerna.

1.4 Finns det ett internationellt perspektiv på frågan (EG, EES eller internationellt fördrag)?

Nej

1.5 Är det underlag som finns tillräckligt för en bedömning av frågan eller behövs tilläggsutredning?

Underlaget är tillräckligt.

2. Behövs någon åtgärd överhuvudtaget?

2.1 Vad händer om man inte gör någonting alls? Blir problemet större och mera akut?

Om inget görs träder ändringarna av utkomststödslagen i kraft på Åland. Det här innebär att FPA borde handha det grundläggande utkomststödet, vilket man har meddelat att man inte har möjlighet till pga. de åländska avvikelserna. Om inget görs försätts de åländska utkomststödstagarna i en omöjlig situation.

2.2 Vilken utveckling av särskild betydelse för frågan kan väntas inom den närmaste tiden? Hur påverkas problemet?

Ändringarna av lagen om utkomststöd (FFS 1412/1997) träder i kraft 1.1.2017.

2.3 Löser problemet sig självt med tiden? Kommer marknadskrafterna att lösa problemet?

Nej, lagstiftning behövs.

2.4 Kan en önskad åtgärd ge upphov till nya problem som är lika stora eller större än de problem man vill lösa?

Nej, lagstiftning behövs.

B. DÅ PROBLEMET OCH DESS ORSAKER SAMT BEHOVET AV ÅTGÄRDER KLARLAGTS KAN FÖLJANDE FRÅGOR STÄLLAS:

1. När behövs åtgärderna?

Behövs åtgärder genast? Finns det tid för ytterligare utredningar? Är behovet av åtgärder övergående?

I och med att ändringarna av lagen om utkomststöd träder ikraft 1 januari 2017 är det av vikt att beslut fattas snarast.

2. Vilka alternativa medel kan användas?

Vilket medel är ändamålsenligast för styrningen? Vilket medel kostar minst, dels för enskilda dels för samhället? Vilka negativa sidoeffekter har de olika medlen? Hur passar de olika åtgärderna in i ett större samhällsligt perspektiv?

Det finns inte några alternativ till lagstiftningsåtgärder.

3. Vad är skillnaden för samhället och enskilda mellan den önskade reformen och nollalternativet?

Vilka resurser behövs och vilka effekter uppstår för samhället och enskilda om reformen genomförs respektive inte genomförs (nollalternativet)?

Utan avvikelser till de ändringar som träder i kraft i utkomststödslagen och vilka innebär att grundläggande utkomststöd överförs till FPA blir det inte möjligt att handlägga grundläggande utkomststöd på Åland.

CHECKLISTA FÖR DEN POLITISKA STYRNINGEN:

1. Det problem som identifierats är i korthet

De ändringar som träder i kraft i utkomststödslagen och som innebär att grundläggande utkomststöd överförs till FPA från kommunerna kan inte tillämpas på Åland.

2. Ansvarig ledamots riktlinjer för hur problemet skall lösas, inklusive politiska förutsättningar

2.1. Allmänna mål och visioner i korthet

Ändring av landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd ändras i enlighet med ovanstående.

2.2. Resursåtgång som kan accepteras

2.2.1. Ekonomisk resursåtgång som kan accepteras

Lagberedningsuppdraget är relativt kort.

2.2.2. Personell och strukturell resursåtgång

Både lagberedningsresurs och resurs på socialvårdsbyrån behövs.

2.2.3. Eventuella arbetsuppgifter som samtidigt kan tas bort från berörd personal

Lagstiftningsarbetet måste göras och annat får senareläggas.

3. Önskvärd tidsplan i förhållande till annat, t.ex. andra reformer

Lagförslaget bör slutbehandlas av lagtinget före sommaruppehållet för att hinna genomgå lagstiftningskontroll och träda i kraft 1.1.2017

4. Kommentarer från den vederbörande eller de vederbörande fackenheterna
Socialvårdsbyrån framhåller att lagändringen är mycket angelägen.

5. Kommentarer från berörd eller berörda avdelningschefer
Avdelningschefen förordar lagändringen.

6. Kommentarer från lagberedningen
Lagberedningen är informerad om lagändringsbehovet.

7. Den politiska förankringen
Ärendet har behandlats vid överläggning 11.2.2016.

Maj-Len Österlund
Vik. byråchef socialvårdsbyrån